

3. Резолюция Экономического и социального Совета ООН от 12 сентября 1950 г. *Международное публичное право*. Сборник документов. Минск : Бек, 1998. 324 с.

4. www.icem.org/en/5-Mining-DGOPJP

5. www.imfmetal.org/mexico2011

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-77>

ДО КОНЦЕПЦІЇ ПОНЯТТЯ МІЖНАРОДНА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Пахомі С. К.

*здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
з міжнародного права
Міжнародного гуманітарного університету
м. Одеса, Україна*

Концепція міжнародної екологічної безпеки займає центральне місце в системі захисту навколишнього середовища та формуванні міжнародної екологічної політики. Міжнародне екологічне право формує точку зору на концепцію екологічної безпеки, а остання в свою чергу впливає на розвиток міжнародних екологічних відносин. Збройний конфлікт в Україні несе загрозу міжнародній екологічній безпеці, тому дослідження загальних засад, поняття міжнародної екологічної безпеки є цікавим та актуальним питанням сьогодення.

Екологічна безпека є загрозою для навколишнього середовища та впливає на її деградацію. Тут постає питання про те, що саме захищається і від якої загрози: існування, життя, ідеалів, переконань, територіальна цілісність і добробут від війни, революції, громадянських протистоянь і невійськових загроз [1, р. 444–445]. Що захищається та від якої загрози, звичайно, залежить від концепції безпеки, яка використовується в державі та формується у міжнародному праві.

Поняття екологічної безпеки є предметом суперечок. Це виникає внаслідок злиття двох потужних, але неоднозначних концепцій – навколишнього середовища та безпеки – та різноманітного спектру думок, які сприяють вивченню цих двох концепцій.

Безпека є достатньо неоднозначним та широким поняттям. Екологічна безпека – це термін безпеки, який виник у результаті розширення класичної, вузько визначеної концепції безпеки та дискусії

щодо зміни навколишнього середовища. Проте чіткого та загальноприйнятого визначення екологічної безпеки майже не існує. Навпаки, спроби були, і все ще робляться, навіть сьогодні, щоб визначити що ж таке екологічна безпека. Одна з небагатьох спроб пояснити екологічну безпеку зроблена Т. Герріссеном в 1990 році. Він розумів, що екологічна безпека означає захист від екстремального забруднення та шкідливого впливу на навколишнє середовище: «Отже, існує стан екологічної незахищеності, якщо шкідливий вплив на навколишнє середовище та/або тягар для навколишнього середовища, які кореняться в політичній системі, мають наслідки за межами кордонів цієї системи та спричиняє екологічні (...) ефекти на іншу політичну систему або в ній» [2].

Наведемо приклад деяких концепцій розуміння екологічної безпеки та міжнародної екологічної безпеки в національній доктрині. Як позначає Ю. А. Краснова «міжнародна екологічна безпека є міжнародно-правовою метою, спрямованою на відповідний результат спільної суспільної діяльності з охорони навколишнього середовища, до чого прагнуть суб'єкти міжнародної правотворчої та правореалізаційної діяльності. Міжнародна екологічна безпека нині виступає чимось не до кінця збагненим, але таким, до чого необхідно прагнути, особливо коли йдеться, по суті, про виживання людства» [3, с. 144].

Н. Р. Малишева позначає, що «екологічна безпека – це певний стан захищеності життєдіяльності, та вважаючи міжнародну екологічну безпеку станом міжнародних відносин, за якого забезпечується захищеність на глобальному та регіональному рівнях людини, умов її життєдіяльності, всіх елементів екосистеми Землі від шкідливих впливів чинників природного та антропогенного походження, для забезпечення сталого розвитку в інтересах нинішнього та майбутніх поколінь» [4, с. 524].

О. С. Заржицький в своїй монографії позначає: «Сьогодні екологічна безпека становить одну з фундаментальних складових національної безпеки України» [5, с. 55]. Далі в своїй праці підкреслює: «Під державною системою екологічної безпеки розуміють сукупність державних заходів (правових, економічних, технічних, гуманітарних і медичних), спрямованих на підтримання рівноваги між екосистемами та антропогенними й природними навантаженнями» [5, с. 57].

Отже, під міжнародною екологічною безпекою ми розуміємо такий стан та умови, при якому забезпечується захист від екстремального забруднення та шкідливого впливу на навколишнє середовище, захист природних ресурсів, збереження здоров'я і життєдіяльності людей.

Література:

1. Dyer H. Environmental security and international relations: the case for enclosure. *Review of International Studies*. 2001. № 27. P. 441–450.
2. Environmental security. URL: <https://warpp.info/en/m8/articles/m8-01> (дата звернення: 20.11.2022).
3. Краснова Ю. А. Особливості міжнародно-правового розвитку права екологічної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2017. Вип. 45. С. 143–147.
4. Малишева Н. Р. Міжнародне право екологічної безпеки: поняття, стан та особливості розвитку. *Проблеми права екологічної безпеки* : навч. посіб. / М. В. Краснова, Г. І. Балюк, А. Г. Бобкова та ін. ; під заг. ред. М. В. Краснової та Р. С. Кіріна ; відп. ред. В. І. Андрейцев. Дніпро : НГУ, 2016. С. 523–527.
5. Заржицький О. С. Актуальні проблеми правового забезпечення екологічної політики України (теоретичні аспекти) : монографія. Дніпро : Національний гірничий університет, 2012. 200 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-78>

ДО ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Серватюк Л. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Національної академії Служби безпеки України
м. Київ, Україна*

Міжнародні стандарти прав людини – це загальновизнані міжнародно-правові принципи і норми, які закріплюють мінімально необхідний зміст/обсяг прав людини, встановлюють обов'язки держав щодо їх забезпечення, охорони й захисту, визначають межі можливого й припустимого їх обмеження та передбачають відповідальність держав за їх порушення.

Правову основу «міжнародних стандартів прав людини» складають Загальна декларація прав людини (1948), Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966), Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (1966), Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод з протоколами (1950), Європейський соціальний стандарт (1961), Заключний акт